

ชื่อวิทยานิพนธ์ : กระบวนการสร้างสังคมคุณธรรมแบบมีส่วนร่วม
ภายใต้รูปแบบธนาคารความดี สำหรับหน่วยอบรมประชาชน
ประจำตำบล หนเหนือ

ผู้วิจัย : พระราชปัญญาภรณ์ (สิงห์คำ ชยวิโส) ป.ธ.๙

ปริญญา : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระราชวรมนี (พล อากาศโร), ป.ธ.๙, ศษ.บ. พธ.บ. (ปรัชญา),
M.A.(linguistics), M.Phil., Ph.D. (linguistics),

: พระมหาสุทิตย์ อากาศโร (อบอ่อน), ป.ธ.๗, ดร., ร.บ. พช.ม.
(พัฒนาชุมชน), พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)

: ดร.พิสิฐ เจริญสุข ป.ธ.๙., อ.ม., Ph.D.

วันสำเร็จการศึกษา : ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๖

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาแนวคิดและ
หลักการเสริมสร้างสังคมคุณธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา ๒) เพื่อศึกษารูปแบบและ
กระบวนการเสริมสร้างสังคมคุณธรรมภายใต้แนวคิดธนาคารความดีของหน่วยอบรมประชาชน
ประจำตำบลห้วยม อำเภอกพาน จังหวัดเชียงราย และ ๓) เพื่อทดลองและนำเสนอรูปแบบการ
เสริมสร้างสังคมคุณธรรมเชิงพุทธบูรณาการในการดำเนินงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำ
ตำบลเขตภาคเหนือ การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบผสมผสานทั้งในเชิงคุณภาพและ
ปริมาณโดยเป็นการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และการศึกษาภาคสนาม (Field Study)
โดยเป็นการสัมภาษณ์ สอบถาม ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสังคมคุณธรรมภายใต้
แนวคิดธนาคารความดี และหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในพื้นที่ ๗ จังหวัด ได้แก่
เชียงราย พะเยา ลำปาง แพร่ ตาก นครสวรรค์ และแม่ฮ่องสอน

ผลการวิจัย พบว่า ความดีและความมีคุณธรรมนั้น เป็นรากฐานสำคัญของสังคม
เป็นอุดมการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์และความสุขแก่ทุกฝ่าย ไม่มีความรุนแรง ล้างผลาญ ไม่
เบียดเบียนซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อแบ่งปัน สามารถพัฒนาบุคลากรในสังคมได้อย่าง
สร้างสรรค์ทั้งทางร่างกายจิตใจ และสติปัญญา พระพุทธศาสนามีหลักการในการพัฒนาสังคม
ไปสู่สังคมที่มีคุณธรรม ๘ ประการ คือ ความถูกต้อง ความเสมอภาค ความยุติธรรม ความ
สันติ ความพอเพียง สามัคคีธรรม การพึ่งพาอาศัย การมีศรัทธาและปัญญา ซึ่งถ้าสังคมใดมี
ธรรมเหล่านี้ทั้งหมด สังคมนั้นก็จะมี ความสงบสุข มีการเกื้อกูลแบ่งปัน และช่วยพัฒนาบุคคลให้
เป็นผู้มีความสุจริต สามารถก้าวข้ามไปสู่การหลุดพ้นจากกิเลส ตัณหา ความอยากต่าง ๆ ได้
หรือสามารถเข้าถึงธรรมได้

การจัดตั้งกลุ่มธนาคารความดีของชุมชนวัดศรีเมืองมูลตำบลห้วยม อำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย เกิดขึ้นภายใต้หน่วยงานที่เรียกว่า “หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล” มีแนวคิดในการจัดตั้งธนาคารความดี ๒ ประการ คือ ๑) เพื่อป้องกันสิ่งไม่ดี มุ่งเน้นการพัฒนาคนให้เป็นผู้มีคุณภาพ สามารถที่จะดำเนินชีวิตไปได้อย่างสงบสุข ๒) เพื่อพัฒนากระบวนการขับเคลื่อนความดี โดยนำหลักการทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในลักษณะของคะแนนความดี โดยมีเป้าหมายหลัก คือเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การเสริมสร้างความดีและสังคมคุณธรรม การจัดสวัสดิการชุมชน เป็นต้น ผลจากการดำเนินการธนาคารความดีสามารถทำให้คนในชุมชนมีความสุข มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยได้รับค่าความดีเป็นสิ่งตอบแทนแล้วสามารถนำมาแลกเปลี่ยนสิ่งของได้

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในหนเหนือ มีกระบวนการและหลักการที่คล้ายคลึงกัน คือ การนำหลักการ ๘ ประการ คือ หลักศีลธรรมและวัฒนธรรม สุขภาพ สัมมาชีพ สันติสุข ศักยภาพ เศรษฐกิจ สาธารณสงเคราะห์ กตัญญูกตเวที และหลักสามัคคีธรรม มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคคลและสังคม โดยมีเป้าหมายของการดำเนินการ คือเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น การพัฒนาสังคม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม การจัดสวัสดิการชุมชน และการสงเคราะห์ชุมชน การใช้หลักการทางพระพุทธศาสนาควบคู่กับการพัฒนาชีวิต และสังคม เพื่อให้บุคคลพึ่งพาตนเองได้ มีการยึดมั่นในการทำความดี มีการช่วยเหลือแบ่งปันสร้างความผูกพันด้วยกิจกรรมการพัฒนา มีการสื่อสารเพื่อให้คนเข้าถึงสัจธรรมด้วยวิถีการปฏิบัติ และมีการฝึกตามหลักไตรสิกขาและหลักภavana ๔ เพื่อให้บุคคลทำประโยชน์ตนสมบูรณ์ พึ่งพาตนเองได้ในทุกทาง ให้มีความพร้อมที่บำเพ็ญประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้วยความเสียสละ จากนั้นควรมีการพัฒนาสังคมให้ไปสู่สังคมคุณธรรมที่เกิดประโยชน์และความสุขของทุกคนในสังคม

Dissertation :The Participatory Process of Making Righteous Society under the Model of Goodness Bank for Sub-district Training Unit of People in Northern Region.

Researcher : PhraRajpunyaporn (Singkam chayawongso)

Dissertation : Phrarajvaramuni, (Phol Abhakaro) Pali IX, M.A.(linguistics), M.Phil., Ph.D. (linguistics).

: PhraMaha Suthit Apakaro (Obun), Dr. Pali VII, B.A.(Pol), M.A. (Community Development.), Ph.D. (Buddhist Studies)

: Dr. Pisit Charoensook., Pali IX, M.A., Ph.D.

Date of Graduation : 19 MARCH 2012

ABSTRACT

This research has three objectives, namely: 1. to study the concept and the principles for the reinforcement virtue society according to the Buddhist view. 2. to study the model and the procedures for the reinforcement virtue society under the concept of the bank of goodness by the unit of community training at Huangom Sub-District, Phan, Chiang Rai, and 3. to test and propose the model for the reinforcement virtue society in the Buddhist integration of applied to the unit of community training at Northern Region.

This study is used both qualitative and quantitative analysis by using the documentary research and field study i.e. interviewing and asking the concerned persons who apply the reinforcement virtue society under the concept of the bank of goodness . The community training unit is in 7 Provinces; Chiang Mai, Payao, Lampang, Prea, Nakonsavan, Tak and Maehongson.

From the research, it is found that the good and the virtues are the important foundation of the society. It is the ideal that will bring the benefit and the happiness to everyone, harmless, devastation and no exploitation for each other. The generosity and the parceling would be developed creatively for the individuals in the society on the body, mind and wisdom.

Buddhism consists of the 8 virtues principles in developing the societies, namely : the righteousness, the equality, the justice, the peace, the contentment, the harmony, the dependence, the faith and the wisdom. The societies which have all these virtues will find peace and generosity. The mentioned virtues can help the people to be honest and be able to get rid of the defilements and to realize the Dhamma.

The establishment of the bank of goodness by Wat Srimulmaung community and people at Huangom Sub-District, Phan, Chiang Rai took place from the work unit called “The Sub-District Training Unit of the People”. The setting up of the bank of goodness is of two viewpoints namely : 1.to prevent -the bad things, emphasizing to develop the people with the good quality and be able to live with a happy life 2. to develop the process for the goodness movement by applying the principles in Buddhism using in term of the goodness scores. The main goal is to propagate Buddhism, reinforce the goodness and virtues society etc. The result of having the bank of goodness is help people in the community to live happily and become the learning society. The return of having the score of goodness can be exchanged for goods.

The community training of northern region has the same the procedure and principle, that is application of eight principles, they are, principle of morality and culture, health, right livelihood, peace, welfare study, public aids, gratefulness, and harmony into the development of personnel and society. The aim of procedure is to propagate Buddhism, practice following the Buddhist principle and local culture, social development, conservation of natural resource, environment, management of social welfare, and community aids.

